

Makale türü: Araştırma makalesi**Article type:** Research article

Geliş tarihi 11.04.2022

Submitted date

Kabul tarihi 24.06.2022

Accepted date

Elektronik yayın tarihi 31.08.2022

Online publishing date

Atıf Bilgisi / Reference Information

Yüksel, H. (2022). Televizyon Programlarında Küfrün Komedi Unsuru Olarak Kullanımı: “Çok Güzel Hareketler 2” Örneği. *Journal of History School*, 59, 2569-2587.

TELEVİZYON PROGRAMLARINDA KÜFRÜN KOMEDİ UNSURU OLARAK KULLANIMI: “ÇOK GÜZEL HAREKETLER 2” ÖRNEĞİ**Hakan YÜKSEL¹****Öz**

Televizyon programları, içerikleri itibarıyla birçok farklı türü izleyiciye sunmaktadır. Komedi içerikleri de bunlardan birisidir ve komedi programları izleyiciyi eğlendiren yapımlar olarak kabul edilmektedir. Bu programlarda güldürü öğesi olarak küfür eylemine başvurulması da mümkündür. Nitekim mizansenin bir parçası olarak küfür diyaloglara yer verilebilmektedir. Mevcut çalışmada da, küfürli içeriklerin televizyon programlarında komedi unsuru olarak nasıl ve ne ne şekilde kullanıldığının ortaya çıkarılması amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda “Çok Güzel Hareketler 2” programının örneklem alınan bölümleri içerik analiziyle incelenerek veriler elde edilmeye çalışılmaktadır. İncelenen her bölümde küfrün birçok farklı biçiminin tercih edildiği görülmektedir ve dolayısıyla komedinin bir parçası olan ve izleyiciyi güldüren bir küfür-güldürü ilişkisi olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Televizyon, Komedi, Küfür, Çok Güzel Hareketler 2**Use of Swear as a Comedy Factor in Television Programs: The “Cok Guzel Hareketler 2” Example****Abstract**

Television programs offer many different types of content to the audience. Comedy content is one of them and comedy programs are accepted as productions that entertain the audience. It is also possible to use swear as a comedy element in these programs. As a matter of fact, abusive dialogues can be included as part of the humor. In the present

¹ Öğr. Gör. Dr., Kafkas Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu, hakanyuksel25@gmail.com, Orcid: 0000-0002-4560-6685

study, it is aimed to reveal how abusive content is used as a comedy element in television programs. In this direction, the sampled parts of the "The Cok Guzel Hareketler 2" program are analyzed by content analysis and data is tried to be obtained. It is seen that many different forms of swearing in each section. Therefore, it is understood that there is a swear-comedy relationship that is a part of comedy and makes the audience laugh.

Keywords: Television, Comedy, Swear, The Cok Guzel Hareketler 2

GİRİŞ

Televizyon, izleyiciye bilgi ve içerik aktaran bir görsel medya aygıtıdır ve bu niteliğiyle 20. yüzyılın ikinci yarısından itibaren insan hayatını doğrudan etkilemektedir. Neredeyse her evde bulunan ve gelişen teknolojilere rağmen etkisini yitirmeden medyanın güçlü bir aracı olarak konumlanan televizyon, aynı zamanda eğlendirici yönüyle cazip gelmektedir. Nitekim Neil Postman'ın da değindiği gibi; televizyon kendi kültürel ve entelektüel ortamını inşa eden bir metafor durumundadır (Postman, 1999, s.99). Dolayısıyla kendi kültürü oluştururken popüler kültür öğelerini kullanarak izleyiciyi tahakkümü altına alan bir televizyon gerçeği söz konusudur. Eğlence içerikli yapımlar da izleyicinin boş zamanını doldurarak zihinsel anlamda rahatlatmaktadır ve başka şeyler düşünmesinin önüne geçerek bir anlamda bağımlılık oluşturabilmektedir. Ayrıca her geçen gün televizyon yapımlarının kalite ve içerik olarak gelişmesi ve birçok farklı kanalda çeşitli programlar sunularak alternatifler oluşturulması, izleyicinin ekran bağımlılığını kalıcı kılmaktadır.

Komedi programları da bu anlamda televizyon yayıncılığının önemli bir parçasıdır. Televizyon iletişiminin ileti içeriği olan televizyon programlarının farklı tür ve formatlardaki program yapısı dikkate alındığında (Kars, 2012, s.545), komedi yapımlarının öncesini, esnasını ve sonrasını kapsayan aşamalar ayrı bir çaba gerektirmektedir. Bununla birlikte komedi yapımlarında diğer yapımlardan farklı olarak sürekli bir güldürü ihtiyacı oluşması, mizansen oluşturmak anlamında birtakım zorlukları beraberinde getirmektedir. Günümüzde birçok şey gibi komik içeriklerin de çabucak tüketilmesi ve denilebilirse “*modası geçen esprilere*” artık gülünmemesi, yeni güldürü öğelerinin ortaya konulmasını gerektirebilmektedir. Bu noktada argo içeriklerin sıkça kullanılması ve hatta bu içeriklerin küfür eylemine dönüşmesi ekranlarda rastlanabilen bir durum olarak görülebilmektedir.

Bu çalışmada da, küfür içeriklerinin televizyon programlarında ve bu bağlamda komedi formatlı yapımlarda nasıl yansıtıldığını öne çıkarmak hedeflenmektedir. Çalışmanın kavramsal çerçevesinde küfür kavramına, küfrün tarihesine ve televizyon-komedi ilişkilendirilmesine yer verilmektedir. İçerik

analizi uygulanan yöntem kısmında ise programın örneklem olarak alınan bölümleri detaylı olarak incelenmektedir. İlgili bölümlerdeki sahneler ve diyaloglar tek tek incelenerek öncelikle ifadelerin argo mu, hakaret mi yoksa küfür mü olduğu ayrımı yapılmaktadır. Diyalogların öncesi, sonrası ve sunum biçimi dikkate alınarak küfür olduğu belirlenen kısımlar veri analizi kısmında sunulmaktadır. Elde edilen veriler doğrultusunda savunulan varsayımlar da, çalışmanın sonuç kısmında ayrıca değerlendirilmektedir.

1. Küfür Kavramı

Küfür; hakaret içeren, uygunsuz görülen ve muhatabı tarafından kabul edilemez olarak değerlendirilen bir söylem biçimidir (Fagerslen, 2012, s.3). Bu söylem biçimi sözlü olarak gerçekleşebileceği gibi sözsüz ve yazılı olarak da eyleme dönüşebilir. Her ne kadar küfrün evrenselliği olmasa da, bazı söz ve hareketler dünyanın her yerinde tepki çekebilmektedir. Dolayısıyla kişiyi ya da kişileri rencide edebilecek ve aşağılayıcı içerikler taşıyan eylemler küfrü tanımlamaktadır. Ayrıca küfür edilerek karşı tarafın kimliğine saldırılması ve psikolojik şiddetle başlayan küfür eyleminin zamanla fiziksel şiddete dönüşebilmesi, bu eylemin tahribatını göstermektedir (Demircan, 1994, s.264).

Muhatabını aşağılayan, değersizleştiren ve ruhsal anlamda yıpratıcı bir eylem niteliğindeki küfür; genel olarak ise hakaret etmek ve alaycı yaklaşmak amacıyla gerçekleşmektedir. Bu durum küfrü eden kişide anlamsız bir üstünlük hissiyatı oluşturabileceği gibi küfre maruz kalan tarafı itibar kaybına uğratabilmektedir. Bu bağlamda kızgınlık, nefret ve kıskançlık gibi hallerde yaşanabilen küfür eylemi, aynı zamanda duygusal bir patlamanın neticesi olarak her iki tarafı da (*küfür eden ve edilen*) farklı düzeyde etkilemektedir (Yalçın ve Bozkurt, 2020, s.830). Fakat bu hoş olmayan söz ve davranışlar karşısında utanma duygusu, hem küfreden hem de küfre uğrayan kişi ve kişilerde söz konusu olabilmektedir (Sarı, 2016, s.3).

Küfür eylemi birçok farklı duyguyu dışı vurma biçimi olduğu gibi, toplum içerisinde mizah unsuru olarak da öne çıkabilmektedir (Stapleton, 2010, s.289). Nitekim her toplumda küfre verilen tepki düzeyi farklı olabilmektedir. Ancak küfrün aynı zamanda toplumsal cinsiyete gönderme yapması ve kadın kimliğini aşağılayıcı bir içerik taşıması, gündelik yaşamın olağan ritüeli gibi görülen bu eylemi tartışılır kılmaktadır (Aslan, 2021). Sinkaf içerikli küfürlerin öznesi olarak dolaylı da olsa hakarete maruz kalan kadınların bu maruzatı ciddi boyutlara ulaşmış durumdadır. Zira küfür artık her yerdedir ve sanat dünyasından medya ve edebiyat alanına kadar yaygın bir etkiye sahiptir. Ayrıca televizyon ekranlarında küfür içerikleri biplenerek sansürlenmeye çalışılsa da internet

ortamında küfrün aleni olarak yansıtılması, durumun vahametini göstermektedir (Uzunoglu, 2015).

Küfür eylemine sanatsal olarak yaklaşılması ise; bu eylemin tiyatro sahnelerinde, sinema perdelerinde ve televizyon yapımlarında sıkça görülmesine yol açmaktadır. Öyle ki küfür artık “oyuncunun” karakter özelliğiyle ilişkilendirilerek serbestçe yansıtılabilmektedir (Shirley, 1979, s.11). Bu noktada da, kadın kimliğinin değersizleştirilmesi ve erkek egemenliğinin öne çıkarılması durumu mevcuttur. Çünkü toplum nezdinde küfür eylemi otoriterliğin göstergesi olarak kabul görebilmektedir ve küfreden tarafın yani erkeğin yadırganmadığı bir anlayış gelişebilmektedir. Aksine küfür eylemiyle erkeğin iktidarının güçlendiği düşünülebilmektedir (Yalçın ve Bozkurt, 2020, s.830). İnsanın dil uzvunun karanlık yüzünü teşkil eden küfür eylemi (Mohr, 2015, s.13), sosyolojik bir iletişim dili olarak da işlev kazanmaktadır. Ayrıca küfrün birçok psikolojik işlevi de bulunmaktadır. Bu işlevler arasında; saldırma, savunma, güvenlik, rahatlama ve yıldırma işlevleri yer almaktadır (Aslan, 2021).

Elif Şafak’a göre ise, küfür eyleminin üç ayrı hali vardır (Şafak, 2013):

- İlk olarak küfrün katı hali söz konusudur. Bu hal, küfrün en yıpratıcı, yaralayıcı ve hasar verici olanıdır. Sosyal yaşam içerisinde, ideolojik çatışmalarda ve siyasi gerilimlerde öne çıkan küfrün katı haliyle, yine anneler ve bacılar küfrün hedefi olmaktadır. Dolayısıyla ağız dolusu küfürler ederek hakaret savuruculuğunun baş aktörü olan erkeklerin eylem ve söylemleriyle, kadınlar vahim bir şekilde incitmeye devam etmektedir.
- Küfrün bir diğer hali ise, hedefsizliği ve kanadı kırıklığıdır. Bu küfür kendi kendine edilebildiği gibi; hayatın zorluklarına, şehrin kaotik düzenine ve yolunda gitmeyen her duruma yönelik olabilmektedir.
- Mizah içerikli olan ve karşı tarafı duygusal anlamda incitmeyen küfür de, üçüncü bir haldir. Bu durum aynı zamanda küfrün gaz halidir ve bulut gibi ağırlık yapmadan uçup gitmektedir. Ayrıca küfrün bu hali, söylenemeyenlerin dile getirilmesini ve baskılara karşı isyan edilmesini temsil etmektedir. Her ne kadar bu küfür hali biçim olarak ‘yanlış’ olsa da kötü niyet taşımamaktadır.

2. Küfrün Tarihçesi

Tarih boyunca toplumsal anlamda hoş karşılanmadığı gibi dini açıdan da tasvip edilmeyen küfür eylemi; sinir, telaş, korku ve hayal kırıklığı durumlarında tepkisel olarak oluşabilmektedir (Devellioğlu, 1996, s.533). Köken olarak ise iki bin yıl öncesinin Roma dönemine kadar uzanan küfür eylemi, farklı kültürlerde değişken anlamlar taşıyarak günümüze kadar gelmektedir. Bununla birlikte

Televizyon Programlarında Küfrün Komedi Unsuru Olarak Kullanımı: “Çok Güzel...

cinselliğe bakış açısıyla her dönem farklı şekilde evrilen ve dolayısıyla tarihsel dönemlere göre ayrıca tartışılması gereken bir küfür eylemi söz konusudur (Uzunoglu, 2015).

Eski Yunan’da ve Antik Roma’da topluluklar arasında bir iç dökme eylemi olarak görülen küfür eylemi, özellikle Roma döneminde askeri güce gönderme yapmak adına tercih edilmiştir. Ayrıca dobra konuşmanın, baskın bir karakter oluşturanın ve Latince dilinin zenginliğinden yararlanarak mizansen oluşturanın göstergesi olan küfür (Mohr, 2015), ilgili dönemlerde sıkça kullanılmıştır. Etnik kökenleri aşağılama ve bireylerin kimlik olgularına zarar verme niteliği de taşıyan küfür eylemi, tarih boyunca bu hususların merkezinde kalmıştır. Ayrıca dini konularda da gerilim ve çatışma doğuran ve adeta küfür kültürü oluşmasına zemin hazırlayan bir durum mevcuttur (Aslan, 2021).

Kerem Görkem, küfür eylemini etnik konular ve cinsellik altyapısı ile ilişkilendirmektedir ve coğrafi faktörleri de göz önünde bulundurarak şu değerlendirmeyi yapmaktadır (Görkem, 2015):

“Küfür nasıl bir şeydir? Aslına bakıldığında, bu sorunun yanıtı coğrafyayla birebir ilgilidir. Ufak istisnalar dışında, küfrün nasıl bir şey olduğu, neye ve niye küfür edildiği, küfür bilinci ve küfür kültürü gibi kavramları aynı coğrafyada ortak cevaplarla açıklayabiliyoruz. Bu elbette küfre özgü bir durum değil. Tamamen ortak kültürlerin ortaya çıkardığı bir sonuçtur. Yani, vakti zamanında aynı kültür havuzunda yıkanmış, sonraları birbirinin havuzuna su kaçırmış ve hâlâ, bile isteye, avucuna doldurduğu suyla ötekini ıslatmaya yer arayan toplumların ettikleri küfürler birbirine benziyor. Anadolu coğrafyasını ele alacak olursak, bu coğrafyada konuşulan dillerdeki küfür yapıları büyük oranda aynı. Bir Ermeni, Bir Türk, bir Kürt ve hatta bir Yunan, aynı niyetle küfrediyor ve karşıdakini aynı yerlerden vurmaya hedefliyor. O malum yerlerden. Cinsel bir altyapısı var yani Anadolu coğrafyasında küfrün. Yalnız Anadolu coğrafyasında mı, değil tabii! Biçim değişiyor elbette ama niyet baki. Laf burada bir başka soruya götürüyor insanın aklını: Küfür hakikaten niyetlenilen bir şey midir? Ben bu noktada, bir niyetten öte öğrenilmiş bir toplumsal refleks olduğunu düşünüyorum küfrün. Öğrenilmiş ve normalleştirilmiştir.”

3. Televizyon ve Komedi

Komedi, bir türdür ve medyanın birçok aracında farklı mizansenlerle inşa edilebilmektedir. Dolayısıyla komedi türü bir anlatı biçimi olarak öne çıkmaktadır ve komedi sanatçılarınin becerileri doğrultusunda kurgulanarak toplumsal olaylara gönderme yapabilmektedir (Neale, 2000, s.59). Komedi denince gülme eylemi de gerçekleşmektedir. Gülme eyleminin televizyon, radyo ve sinema gibi çeşitli alanlarda yer alan komedi öğeleriyle gerçekleşmesi mümkündür. Bu nedenle gülme, güldürü ve komedi artık her yerdedir (Karademir, 2015, s.28).

Daha çok televizyon ekranlarında görülen komedinin mizah içerikli programlarla izleyiciye sunulması ve toplumsal olaylara mizahi açıdan yaklaşarak stres azaltıcı bir rol üstlenmesi, komedi yapımlarını ayrıca öne çıkarmaktadır. Televizyon kanallarının yayın politikasına göre ise, komedinin sunum biçimi değişebilmektedir (Baloğlu, 2019, s.227). Her ne kadar gelişen teknolojiler bağlamında internet faktörü dikkat çekici olsa da, televizyonun yaygın kitlelere hitap eden bir araç olma niteliğini devam ettirmesi (Giddens, 2005, s.415), komedi ve diğer türleri ekranlarda görünür kılmaktadır.

Popüler kültürün inşa ettiği potansiyel tüketicileri ekranlarda sunulan özendirici içeriklerle etki altına alan televizyonların bu cazibesi (Zorlu, 2016, s.96), izleyici tarafından rol model alınan yeni ekran yüzleri doğurmaktadır. Komedi içerikli yapımlarda da bu yüzler aracılığıyla hem güldürülen hem de bilinçaltı mesajlarla reklama, show dünyasına, kurgusal hayatlara vb. maruz bırakılan bir izleyici profili oluşturulmaktadır. Böylece ürün ve hizmet pazarlaması devam ettiği gibi, izleyiciyi ekranlara bağımlı kılan bir yaklaşım geliştirilmektedir.

Gündelik yaşamın sıradanlığından kaçış için de tercih edilen komedi içeriklerinin, bundan dolayı televizyon yayın akışlarında sıkça yer bulduğu düşünülmektedir (Çelenk, 2010, s.86). Fakat komedi içeriklerinde yine gündelik yaşam konularının ele alınması, aslında komedi yapımlarının toplumun aynası olduğu savının bir göstergesidir Nitekim komedi, güncel olandan beslenmektedir ve sosyal yaşam koşulları değiştikçe güldürü öğeleri de değişim göstermektedir (Abisel, 1989, s.59).

Komedi aynı zamanda durum tespitidir ve olağan gelişen durumların komik yönlerini yansıtmaktadır. Televizyon ekranlarında da durum komedisiyle bu yansıma süreci gerçekleştirilmektedir. Ayrıca izleyicinin ilgisini çeken ve ters köşe oluşturan gülünç durumlara komedi içeriklerinde yer verilmektedir (Sunal, 2012, s.520). İzleyicinin komedi yapımlarına olan ilgisi ise, bu yapımların

Televizyon Programlarında Küfrün Komedi Unsuru Olarak Kullanımı: “Çok Güzel...

popülerliliğini belirlemektedir. Popüler olanı ve popüler yapılmak isteneni ekranlarda işleyen televizyonların rolü bu anlamda önemlidir (Erdoğan ve Alemdar, 2005, s.101).

Komedi yapımlarının sunumunda geniş bir kitleye hitap eden televizyonların etkisi, dijital medya gerçeğine rağmen güçlü bir şekilde devam etmektedir. Zira televizyonlar her yaştan izleyiciye ulaşan ve hikâye anlatıcı görevi üstlenerek birçok farklı yapım türünü kitlelerle buluşturan medya aracıdır. Televizyonlar aynı zamanda renkli ve eğlenceli bir ekran dünyasının temsilcisidir (Alpaslan, 2021, s.206). Bu ekran dünyasında komedi yapımlarının dizi, yarışma ve eğlence gibi programlarda yer bulması ise, olağan bir durumdur.

Televizyon yapımlarının izleyici üzerindeki etkisinde; sosyal, kültürel ve ekonomik koşulların rolü de önemlidir. Öyle ki izleyicilerin mevcut yaşam koşulları, kültürel değerleri ve mali güçleri televizyon içeriklerinden etkilenme düzeyini belirlemektedir (Meder, 1991, s.20). Dolayısıyla komedi yapımları da tüm insanlık için salt bir güldürü niteliği sunmamaktadır. Her ne kadar televizyon ekranlarında çeşitli mizansenler ile güldürü içerikleri oluşturulsa da, bireylerin o anki ruh haliyle komediye tepki verilmektedir.

Komedi içeriklerinin sunumunda, sosyal yaşam biçimlerinin yanı sıra ülkelerin siyasi yapıları da belirleyici rol teşkil etmektedir. Bu nedenle komedi olarak işlenen konuların siyasi iklime göre değişebilirliği söz konusudur (Uluyağcı, 2015, s.143). Ayrıca toplumsal cinsiyet hususu da komedi yapımlarının içeriğinde bir mesaj taşımaktadır. Erkek ve kadın kimliğinin temsili bakımından komedi yapımları birtakım göndermelerde bulunabilmektedir. Zira ataerkil söyleme yer verildiği gibi erkek egemenliğini eleştiren mesajlar da ekranlardaki komedi yapımlarında işlenebilmektedir (Baloğlu, 2019, s.230).

Komedi yapımları televizyon izleyicisinin eğlence ihtiyacını gideren bir yapım türü olarak da kabul görmektedir. Çünkü televizyonlar eğlence faktörüyle birlikte bilgi ve haber gibi ihtiyaçları da karşılayan bir medya aracıdır. İzleyiciler ise, bu ihtiyaçlara cevap veren televizyon akışının katılımcı parçası konumundadır (Aytekin, 2014, s.139). Kamusal alan işlevi taşıyarak izleyiciyi bilgilendiren ve aynı zamanda eğlendiren televizyonların bu fonksiyonu (Devran ve Özcan, 2019, s.144), izlerkitle için ayrıca değerlidir.

YÖNTEM

Çalışmada yöntem olarak içerik analizi kullanılmaktadır. İçerik analizi, incelenen metinden çıkarılan geçerli yorumların bir dizi işlem sonucu ortaya

konulduğu bir araştırma tekniği olarak kabul edilmektedir (Latif ve Karkış, 2018, s.124). Bu yöntemin tercih edilmesinin amacı ise, komedi yapımlarında küfrün kullanım düzeyini daha net ortaya koyabilmektir. Dolayısıyla çalışmada “Çok Güzel Hareketler 2” adlı programın örneklem alınan bölümleri incelenerek veri analizi yapılmaktadır.

1. Amaç ve Problem

Küfür eylemi, televizyon programlarında rastlanabilen bir söz ve hareket biçimidir. Bu eylemin komedi programlarında nasıl ele alındığını ve işlendiğini ortaya çıkarmak, mevcut çalışmanın temel amacını oluşturmaktadır. Küfür eyleminin komedi programlarında güldürü öğesi olarak nasıl bir etkiye sahip olduğunun yanıtını aramak ise, çalışmanın problemi olarak öne çıkmaktadır. Bu problem doğrultusunda incelenen program içerikleri, veri analizi sürecinde ayrıca değerlendirilecektir.

2. Evren ve Örneklem

Çalışmada ‘Çok Güzel Hareketler 2’ programı incelendiği için, bu programın yayınlanmış olan 97 bölümü çalışma evrenini oluşturmaktadır. Örneklem olarak ise ‘uygun örnekleme’ modeline başvurulmaktadır ve evreni temsil etmesi bakımından 5 bölüm ele alınmaktadır. Bu bölümler çalışma güncelliğini yakalamak amacıyla son 5 bölüm üzerinden belirlenmektedir. Dolayısıyla programın 93-97 arasındaki bölümleri örneklem olarak incelenmektedir.

3. Veri Toplama Süreci

Çalışma hazırlandığı süreçte ilk 97 bölümü yayınlanmış olan ve Kanal D ekranlarında toplam 109 bölüm devam ettikten sonra final yapıp Star TV ekranlarına geçen ‘Çok Güzel Hareketler 2’ programı, yayıncı kuruluşun resmi internet sitesi üzerinden takip edilmiştir. Bu bağlamda ‘Çok Güzel Hareketler 2’ adlı komedi programının 93-97 arasındaki bölümleri “[https:// kanald.com.tr/cok-guzel-hareketler-2](https://kanald.com.tr/cok-guzel-hareketler-2)” internet adresinden izlenerek küfür kullanımına yer verilen sahneler ayıklanmıştır.

4. Verilerin Analizi

Tablo 1

Çok Güzel Hareketler 2 Programının İncelenen Bölüm Verileri

Program Bölümü	Program Tarihi	Program Süresi
93. Bölüm	4 Ekim 2021	108 Dakika
94. Bölüm	11 Ekim 2021	111 Dakika
95. Bölüm	18 Ekim 2021	116 Dakika
96. Bölüm	25 Ekim 2021	124 Dakika
97. Bölüm	1 Kasım 2021	115 Dakika

Analiz aşamasında ilk olarak “Çok Güzel Hareketler 2” programının 93. bölüm sahneleri incelenmektedir. Bu bağlamda 4 Ekim 2021 tarihinde yayınlanan ve 93. bölümün 57. dakikasında gerçekleşen sahne şu şekilde işlenmektedir:

Skeç Adı: “Olga’n Mafyası”

Kadın: *Bir dakika ya! Siz şimdi bizim kocalarımızı tanıyor musunuz?*

Pavyon Görevlisi: *Tekinsiz Tekin, Sinyalci Yavuz*

Diğer Kadın: *Peki Sabri?*

Pavyon Görevlisi: *Onu söylemeyeyim yenge.*

Diğer Kadın: *Yok söyle! Merak ettim.*

Pavyon Görevlisi: *Yok söylemeyeyim.*

Diğer Kadın: *Söyle oğlum söyle!*

Pavyon Görevlisi: *G.t Sabri!*

Sabri: *Ama beyefendiyi küfür etmeye zorladın şu anda! Yani hiç öyle küfür edesi yoktu!*

ve ardından yükselen kahkahalar...

Aynı skecin devamında bu defa Kartal ve Olga karakteri arasında şu diyalog geçer:

Kartal: *Haa, yazıklar olsun sana! Hepimizi kandırdın!*

Olga: *Eee, işini bilmeyen çavuşlar, döner g.tünü avuçlar!*

ve yine ardından yükselen kahkahalar...

Skecin sonuna doğru ise içeri kapıcı girer ve sahne devam eder:

Kapıcı: *Ne oluyor ya, apartman şikâyet... der ve Olga’yi görür.*

Olga: *Susar ve şaşkın şekilde kapıcıya bakar.*

Kartal: *Ya si.tir artık be!*

ve kahkahalarla, alkışlarla skeç tamamlanır.



Görsel 1. 93. Bölüm Sahne Görseli (Olga’nın Mafyası)

Programın 93. bölümünün 84. dakikasında ise, şu ifadelerle küfür içerikleri diyaloglar yer almaktadır:

Skeç Adı: “Ali’nin Körü”

Erkek Oyuncu: *Babaanne kaç vesaitte geldin ya?*

Babaannesi: *Dinlene dinlene geldim. Ne oldu? Kaldın g.t gibi!*

Sahnenin Devamı...

Erkek Oyuncu: *Al ne oldu!*

Babaannesi: *İyi de sen g.t oldun!*

Aynı skecin bir diğer sahnesinde Beden Eğitimi dersi yapılır ve skeçteki iki erkek arasında şu diyaloglar geçer:

Erkek Oyuncu 1: *Ben daha iyi atlarım hocam!*

Erkek Oyuncu 2: *An.nı Avra.ını! Göt manyak, Kışt!*

Skecin sonuna doğru ise iki erkek oyuncu arasında şu sahne gerçekleşir:

Erkek Oyuncu 1: *Lan hırsız mı oldun manyak!*

Hırsız: *Ne yapayım be, şartlar diyelim. Ee ne demişler.*

Zaman kötü, kollayacaksın g.tü! Ohh kolladım g.tü. Oh, oh, oh!

Bu sahnenin hemen ardından “Pilavcı” karakteri oyuna girer ve şu replikleri kullanır:

Pilavcı: *Ne gömelim, ne gömelim, Pilav gömelim! Ya da si.tir edin diyete girelim!*

Televizyon Programlarında Küfrün Komedi Unsuru Olarak Kullanımı: “Çok Güzel...

Programın örneklem bağlamında bir diğer bölümü olan ve 11 Ekim 2021 tarihinde yayınlanan 94. bölümünün ilk skecinde de (12. dakikada) küfür ögesinin şu repliklere yansıdığı görülmektedir.

Skeç Adı: “Semtsel Dönüşüm 8”

Çatlak Dilber: *Ekmeğimi almadan şuradan şuraya gitmeyeceğim!*

Market Çalışanı: *Allah'ını seversen bir sus artık, tamam yeter ya!*

Çatlak Dilber: *Ekmek... Ekmek!*

Market Çalışanı: *Al! Ekmek.*

Çatlak Dilber: *Şimdi de ben almıyorum. P.çlık değil mi, almıyorum!*

Bu skeçteki bir diğer sahnede ise tartışma mizansenini yaşanır ve şu diyaloglar izleyiciye aktarılır:

Market Çalışanı: *Lütfen başka bir yerde kavga eder misiniz?*

Mahalle Genci: *Bir dakika, sen bir çekil, sen karışma bakayım!*

Market Çalışanı: *Sen bir dakika, ne hareket yapıyorsun lan! Bana bak, senin gezdiğin yollara asfalt döker hepinize yalatırım ha! Canınızı dişinize, emaneti g.tünüze takarım lan!*



Görsel 2. 94. Bölüm Sahne Görseli (Semtsel Dönüşüm 8)

94. bölümün bir diğer skecindeki küfür içerikli sahnede de şu konuşmalar geçmektedir:

Skeç Adı: “Sükutu Game”

2 Numaralı Oyuncu: *Sen kime şekil şükül yapıyorsun?*

[2579]

Oyun Karakteri: *Beyaz Gül!*

2 Numaralı Oyuncu: *Ben seni var ya!*

Oyun Karakteri: *Kırmızı... Beyaz Gül... De si.tir*

94. bölümde yer alan bir başka skeç içeriğinde ise şu sahne işlenmektedir:

Skeç Adı: “Üniversite Öğrencisi Belgeseli”

Öğrenci Annesi: *Müdür Bey koşullarınız nelerdir?*

Müdür Bey: *Valla koşullarımız... yatak var... yatak var. İki*

tane ya, o yüzden söyledim. Yemek veriyoruz çocuklara.

Temizlik bizden. Her şeyimiz tertemizdir. Bakın mis! An.nı

Avra.ını!

Çok Güzel Hareketler 2 programının 18 Ekim 2021 tarihli 95. bölümü incelendiğinde, 65. dakikadaki şu konuşmalarda kısaltma ifadeleri bağlamında küfür içeriğine rastlanmaktadır.

Skeç Adı: “Sosyal Çöküş”

Anne: *Arkadaşlar H.G*

Misafirler: *H.B, S.A*

Anne: *A.S*

Baba: *A.Q!*



Görsel 3. 95. Bölüm Sahne Görseli (Sosyal Çöküş)

95. bölümün bir diğer skeç içeriğinde ise şu diyaloglar dikkat çekmektedir:

Skeç Adı: “Pert Shop”

Oyuncu 1: *Ya git ya! Baba, boş yaptı yine! İstemiyorum ben bu köpeği!*

Oyuncu 2: *Ne, köpek mi! İ. oğlu i. Sensin köpek’*

Televizyon Programlarında Küfrün Komedi Unsuru Olarak Kullanımı: “Çok Güzel...

Programın 25 Ekim 2021 tarihli 96. bölümü incelendiğinde, sahne akışı şu şekilde gelişmektedir:

Skeç Adı: “Yalan Hikâyesi”

Enişte: *10 bin tamam ya Allah Allah! Ödeyeceksin ama borcumu!*

Baba: *Ödeyeceğim lan! 10 bin ödeyeceğim. 10 dakika boyunca yalan söyleme!*

Enişte: *Tamam! Yalancının?*

Baba: *Yalancının An.nı Avra.ını!*

Anne: *Çocuk etkileniyor Nihat!*

Baba: *Nasıl etkileniyor ya? Hemen de etkilenir mi?*

Çocuk: *Şuraya da bir küçük ana avra. çizelim! (Çocuk resim yaparken)*

İlgili skecin devamında ise sahne şu şekilde ilerlemektedir:

Baba: *Döveyim mi lan! Borcunu ödeyeceğim. Yalan söyle!*

Beni seviyor musun?

Enişte: *Yapma bunu işte ya! Yapma bunu, söyleyemem!*

Baba: *Seviyor musun beni? Yalan söyle!*

Enişte: *Sevmiyorum! G.t!*



Görsel 4. 96. Bölüm Sahne Görseli (Yalan Hikâyesi)

96. bölümün bir başka skeç içeriğinde şu konuşmalar öne çıkmaktadır:

Skeç Adı: “Aşkına Evliya”

Evliya: *Tuğçe ben bayağı düşündüm. Bu ilişkiye çok emek verdim ama olmuyor! Gerçekten, kendine çok iyi bak!*

Tuğçe: Boşuna dememişler. Erkekler tahterevalli gibidir. Sen değer verdikçe g.tü kalkar!

Aynı bölümün bir diğer skecinde ise emlak işletmecisi rolündeki oyuncu telefon konuşması yapmaktadır ve sahne şu şekilde devam etmektedir:

Emlak İşletmecisi: Ya sen demedin mi ben İstanbul'un kalabalığından sıkıldım! Tamam, bak şöyle yapalım. Çorum nasıl? Sensin lan leblebi. Kapat lan şu telefonu. Yav.ak!

Programın örneklem bağlamında incelenen son bölümü olan ve 1 Kasım 2021'de Kanal D ekranlarında yayınlanan 97. bölümü incelendiğinde, şu diyaloglar ekrana verilmektedir:

Skeç Adı: "Hafıza Kaybı"

Anne: Ben bir bardak su getireyim. Sen burada bekle. Sonra hastaneye gidelim, tamam mı?

Baba: Rica ederim, ben kendim alırım!

Anne: Hastanenin önünden geçenin ağzına s.çşınlar!



Görsel 5. 97. Bölüm Sahne Görseli (Hafıza Kaybı)

Mevcut bölümün bir diğer skecinde, hareket halindeki arabada yer alan karı ve kocanın konuşmalarına yer verilmektedir:

Skeç Adı: "İspat Külfeti"

Erkek: Dur bir aşkım! Ne yapıyorsun? Manyak mısın ya? Kaza yapacaktık. Allah korusun ya!

Kadın: Bana bak! Ağır geliyorsa benimle yaşam. Çek sağa ikile paşam.

Erkek: O nasıl bir laf ya!

Kadın: Ölüme gidelim dedin de mazot mu yok dedik!

Televizyon Programlarında Küfrün Komedi Unsuru Olarak Kullanımı: “Çok Güzel...

Erkek: *Tamam hayatım bir dakika aaa! Sen de yani!*

Kadın: *Geleceği olmayanın geçmişini si....!*

İncelenen bölümde yer alan başka bir skeç ise metro içerisinde geçmektedir ve şu diyaloglar yaşanmaktadır:

Skeç Adı: “Bizde Çok Sakat Var”

Anne: *Yapma yavrum, yapma annecim! Anam ne yapıyorsun sen ya! Bak abi kızıyor! Kızıyorsun değil mi abisi?*

Genç: *Evet kızıyorum! Hımm, yapma annene öyle!*

Ergen Çocuk: *Si.tir lan!*

Öte yandan programda özellikle argo ifadeler sıkça kullanılmaktadır ve “lan”, “şerefsiz”, “aptal”, “manyak”, “geri zekâlı” gibi söylemler çok tercih edilmektedir. Bu ve benzeri ifadelerin argo mu yoksa hakaret mi olduğu hususu, sahne akışından anlaşılmaktadır. Ancak çalışmada küfür ve komedi unsurları üzerinden hareket edildiği için, doğrudan küfür niteliği taşıyan ifadeler öne çıkarılmaktadır. Sahne içeriklerinde güldürü niteliği taşıyan repliklere seyircinin kahkaha ile reaksiyon vermesi ve bu reaksiyonun özellikle küfür içerikli sahnelerin devamında şiddetini artırması ayrıca dikkat çekmektedir.

SONUÇ

Küfür eylemi toplum içerisinde bireylerin birçok farklı durumda başvurduğu ve genellikle öfke anında kullanılan söz ve hareketlerdir. Küfrü diğer söz ve hareketlerden ayıran temel nokta ise, sosyolojik anlamda ayıp karşılanması ve dinî açıdan da günah olarak kabul edilmesidir (Yılmaz, 2019, s.347). Küfür içeriklerinin televizyon ekranlarına yansması da artık olağan karşılanan bir durum haline gelmektedir. Her ne kadar sansürle biplen ve ekran buzlamasıyla kapatılmaya çalışılan bir yaklaşım benimsense de, dizilerden eğlence programlarına kadar birçok farklı yapımda küfürlere sıkça rastlanmaktadır. Bu çalışmada da, televizyon programları bağlamında komedi programları incelenmiştir ve ‘Çok Güzel Hareket 2’ programının örneklem olarak ele alınan programı üzerinden küfrün kullanımı analiz edilmiştir. Karşı tarafı rahatsız etme anlamında küfürden daha basit bir dil sapması olarak değerlendirilebilen argo kullanımı da (Demirci 2014, s.299) mevcut komedi programında çok fazla karşılaşılan bir dil tercihi olmuştur.

İncelenen beş ayrı bölümde de küfür içerikli sahnelerin yer alması, programın komedi unsuru olarak küfür faktöründen yararlandığını göstermiştir. Sahne çözümlemelerinde sinir ve gerginlik anında kullanıldığı görülen küfür eyleminin program izleyicisinden yoğun kahkaha ile geri dönüş alması ayrıca

dikkat çekmiştir. Programın bant yayın olarak sunulması ve belirli montaj aşamalarından sonra ekrana verilmesi, kullanılan küfürlerin öncesi ve sonrasını muğlak bırakmıştır. Nitekim sahne çekimlerinde daha fazla ve daha ağır küfürler kullanılıp kullanılmadığı sorusu bu anlamda yanıtızsız kalmıştır. Buna rağmen biplenerek ekranlarda paylaşılan ve internet ortamında sansürsüz olarak sunulan bölümlerde küfre yer verildiği anlaşılmıştır. Erkek, kadın, yaşlı, genç ve çocuk fark etmeksizin sahne gereği tüm bu karakterlerin küfre başvurması ise, dikkat çeken bir başka husus olmuştur.

Sonuç olarak, ‘Çok Güzel Hareket 2’ programı örneği bağlamında küfrün ekranlara kolayca yansıtılabildiği yargısına varılmıştır. Diğer taraftan izleyicilerin sahnedeki küfür eylemini kahkahalar ile karşılaması ve bu eylemi komedinin bir parçası olarak destekleyen görünüm sunması, neredeyse her bölümde küfre başvurulmasının alt nedeni olarak değerlendirilmiştir. Küfürle birlikte argo ve hakaret ifadeleri de göz önünde bulundurulduğunda, komedi programlarında bu söylem biçimlerinin artık sıradanlaştığı anlaşılmıştır. Ekranlardaki diğer dizi yapımlarında ve programlarda, dijital içerik üreten platformlarda ve sinema sahnelerinde belki küfrün daha yoğun ve şiddetli olduğu düşünülse de, bu çalışmada komedi programları üzerinden hareket edildiği için çalışma ‘Çok Güzel Hareket 2’ programı ile sınırlandırılmıştır. Dolayısıyla bahsi geçen diğer yapımların küfür, argo ve hakarete başvurma düzeyleri ayrıca tartışılabilir.

KAYNAKÇA / REFERENCES

- Abisel, N. (1989). *Sessiz Sinema*. Ankara Üniversitesi Yayınları.
- Alpaslan, B. A. (2021). Televizyon üzerine. *Uluslararası Medya ve İletişim Araştırmaları Hakemli Dergisi*, 4(1), 206-210.
- Aytekin, M. (2014). Postmodern bir kitle iletişim aracı olarak televizyon. *Atatürk İletişim Dergisi*, (7), 127-142.
- Baloğlu, U. (2019). Televizyon dizilerinde komedinin araçsallaşması. B. Şahin (Ed.), *İletişim etiği: Kavramlar, Olgular ve Tartışmalar içinde*. Literatürk.
- Çelenk, Z. (2010). Yerli durum komedilerinde sürdürülebilirlik problemi: Avrupa yakası örneği. *İletişim Araştırmaları Dergisi*, 8 (2), 81-114.
- Demircan, Ö. (1994). İletişim açısından hakaret ve küfür. *Dilbilim Araştırmaları Dergisi*, 5, 264-273.
- Demirci, K. (2014). *Türkoloji İçin Dilbilim*. Anı Yayınları.

- Televizyon Programlarında Küfrün Komedi Unsuru Olarak Kullanımı: “Çok Güzel...
- Devellioğlu, F. (1996). *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*. Aydın Kitabevi.
- Devran, Y. & Özcan, Ö. F. (2020). Dil, nihilizm ve televizyon. *AJIT-e: Bilişim Teknolojileri Online Dergisi*, 10 (39), 136-148.
- Erdoğan, İ. & Korkmaz, A. (2005). *Popüler Kültür ve İletişim*. Erk Yayınları.
- Fagerslen, K. B. (2012). *Who's Swearing Now? The Social Aspects of Conversational Swearing*. Scholars Publishing.
- Giddens, A. (2005). *Sosyoloji*. (C. Güzel, Çev.). Ayraç Yayınları.
- Görkem, K. (2015). *Bir ‘Şey’ olarak küfür*. Erişim adresi: <https://evrensel.net/haber/259994/bir-sey-olarak-kufur>, Erişim tarihi: 19.03.2022
- Karademir, E. (2015). *Türk Sinemasında Güldürü: İlyas Salman Örneği*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Lefke Avrupa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Araştırma Enstitüsü.
- Kars, N. (2012). Bir televizyon program türü olarak sitcom. *İstanbul Üniversitesi İletişim Fakültesi Dergisi*, 0(16), 545-558.
- Latif, Ö. B. & Karkış, Ö. İ. (2018). Sosyal medya reklamları üzerinden kadının toplumdaki konumlandırılmasına ilişkin bir içerik analizi. *Avrasya Sosyal ve Ekonomi Araştırmaları Dergisi*, 5 (10), 114-134.
- Meder, M. (1991). *Bir Eğitim Vasıtası Olarak Televizyonun Ekonomik ve Sosyal Hayata Etkisi*. Yayınlanmamış doktora tezi, İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Mohr, M. (2015). *Küfür Etmenin Kısa Tarihi*. (Z. D. Abacı, Çev.). Aylak Kitap.
- Neale, S. (2000). *Genre and Hollywood*. Routledge.
- Postman, N. (1999). *Televizyon Öldüren Eğlence: Gösteri Çağında Kamusal Söylem*. (O. Akınhay, Çev.). Ayrıntı Yayınları.
- Sarı, İ. (2016). *Ölüye Söven Küfürbazlar*. Nokta E-Book Publishing.
- Shirley, F. A. (1979). *Swearing and Perjury in Shakespeare's Plays*. George Allen Unwin Publishing.
- Stapleton, K. (2010). *Interpersonal Pragmatics*. De Gruyter Mouton Broadcast.
- Sunal, G. (2012). Kemal Sunal güldürülerinde karakterlerin temsili. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 11(21), 519-526.
- Şafak, E. (2013). *Küfrün üç hali*. <https://haberturk.com/yasam/haber/841617-kufrun-uc-hali>, Erişim tarihi: 19.03.2022.

- Uluyağcı, C. (2015). Türk sineması güldürüyor. Y.Özkoçak (Ed.), *Türlerle Türk Sineması içinde*. Derin Yayınları.
- Uzunoğlu, S. (2015). *Dilin Kırbacı: Küfür*. <https://t24.com.tr/k24/yazi/dilin-kirbaci-kufur,245>, Erişim tarihi: 19.03.2022.
- Yalçın, İ. & Bozkurt, K. (2020). Küfrün süje ve objesi olan şair: Nefî. *Ulakbilge*, (50), 829–851.
- Yılmaz, İ. (2019). 39 ve 41 numaralı Konya şer’iye sicillerinde küfür sözleri. *Akademik Dil ve Edebiyat Dergisi*, 3(3), 346-353.
- Zorlu, Y. (2016). Türkiye’de bir popüler kültür aracı olarak televizyon. *Erciyes İletişim Dergisi*, 4(3), 84-98.

EXTENDED ABSTRACT

Purpose: In this study, it is aimed to highlight how swearwords are reflected in television programs and in comedy-format productions. Conceptual framework of the study includes the concept of swearing, the history of swearing, and television-comedy association. In the content analysis method section, sampled parts of the program are examined in detail. The scenes and dialogs in the relevant sections are examined one by one to determine whether the expressions are slang, insults or profanity. Parts that can be determined as abusive based on the pre-, post-dialog and presentation format are presented in the data analysis section. Assumptions defended based on the obtained data are also evaluated in the conclusion part of the study.

Method: Content analysis is used as the method. Content analysis is regarded as a research technique in which valid interpretations derived from the text reviewed are revealed after a number of transactions. The purpose of this method is to make the use of sweariness more clearly evident in comedy productions. Therefore, the study analyzes data by examining the sampled parts of the program "Cok Güzel Hareketler 2".

Profanity is a word and gesture that can be found on television programs. It is the aim of the current work to find out how this action is discussed and processed in comedy programs. In order to find the answer to how swearing acts affect comedy programs as a part of a comedy, it stands out as a problem of working. The program contents analyzed in line with this problem will be evaluated separately during the data analysis process.

The study reviewed the "Cok Güzel Hareketler 2" program and 97 of the published program constitute the working universe. As an example, the sampling method is used and five sections are discussed as it represents the universe. These sections are determined over the last five sections to keep up-to-date. The program sections 93-97 are examples.

Finding Data: On the other hand, slang expressions are used a lot of the time and words like "asshole," "stupid," "maniac," "retard" are used a lot of the time. The flow of the stage tells whether these and similar expressions are slang or insulting. Nevertheless, since the study uses profanity and comedy, directly swear words come to the fore. It is also striking that the audience reacts with laughter to the comic replicas in the scene and this reaction increases its intensity especially in the rest of the scenes with swear content.

Result: The five separate sections examined included scenes with abusive content, showing that the program benefits from profanity as a comedy. It was also striking that the swear act, which appeared to be used in scene analyzes during rush and tension, returned from the program viewer with intense laughter. The introduction of the program as a tape broadcast and the release of the program after certain mounting stages have left the pre- and post-abusive of the abuses used in the process ambiguous. As a matter of fact, the question of whether more and heavier swears were used in the stage shots remained unanswered in this sense. Despite this, it has been revealed that the parts, which are biased and shared on the screens and presented uncensored on the internet, contain swear. Another point that stands out is the fact that all these characters, whether they are men, women, elderly, young or children, resort to swear on stage.

In conclusion, it was concluded that swearing can be easily reflected on the screens in the context of the example of the "Cok Güzel Hareketler 2" program. On the other hand, the viewers greeted the scene's swearing action with laughter and provided an appearance that reinforces this action as part of the comedy, which was considered the sub-reason for using swears in almost every section. These discourses are now commonplace in comedy programs, considering the expressions of slang and insult as well as swearing. Perhaps the swearing is thought to be more intense and severe in other TV series productions and programs, platforms that produce digital content, and cinema scenes, but because this study is carried out through comedy programs, the work is limited to the "Cok Guzel Hareketler 2" program. The level of swear, slang and insults of the other productions could therefore also be disputed.